

OCENA Dramska uprizoritev

Rekonstrukcija zločina

SLAVKO PEZDIR

Dragica Potočnjak: Za naše mlade dame
režija **Tijana Zinajić**
Mestno gledališče ljubljansko
premiera 9. 10. 2008

Kot tretjo letošnjo premiero so v Mestnem gledališču ljubljanskem (MGL) na velikem odru krstno uprizorili dramo Dragice Potočnjak Za naše mlade dame, za katero je avtorica na lanskem Tednu slovenske drame kot prva ženska dobila nagrado Slavka Gruma za najboljše domače dramsko besedilo leta 2007. Ob sodelovanju dramaturga Andreja Jakliča in lektorice Barbare Rogelj je iz množice kratkih prizorov (filmskih »flash backov«) sestavljeno in dramaturško zapleteno besedilo v obliko dokumentarne gledališke rekonstrukcije pregledno postavila režiserka Tijana Zinajić.

Da gre za rekonstrukcijo dogajanja, v katerem je nujno dejavno sodelovanje gledalcev, nam sporoča že scenografija Jasne Vastl (tudi avtorice realistične, socialno, poklicno in značajsko pomenljive kostumografije), ki s sledovi policijskih trakov na tleh opozarja na metode kriminalistične preiskave, s postavitvijo stiliziranega drevesa, vrat in projekcijskega zaslona okoli začrtanega interierja na sicer do vrvišča razgaljenem in razprtem odru pa asociira na poseben način obravnave prostora in prizorišča v slovitem filmu Dogville Larsa von Trierja. Predmet rekonstrukcije je v prvi vrsti veriga moralno zavrženih dejanj, ki so privedla do tragičnega razpleta za družinskimi vrati zakoncev Borisa in Katarine s hčerko Brino; od duševnega in fizičnega nasilja, spolnega nadlegovanja in zlorabljanja ter tako rekoč permanentnega incesta, do sklepnega umora in samomora. Pa seveda tudi sprotne posledice, ki so obe žrtvi permanentnega Borisovega paternalističnega, mačističnega in pedofilskega nasilja potisnile še v bolezenske odvisnosti (alkoholizem, narkomanija), ne da bi pristojne ustanove države in poklicane ustanove civilne družbe (npr. Cerkev) občasno tudi v družbenem okolju odmevne ekscese v tej družini pravočasno zaznale in preprečile najhujše.

Režiserka se je pri dokumentaristični rekonstrukciji dogajanja (in smiselni redukciji števila protagonistov in prizorov) v glavnem odrekla po eni strani avtoričinim poetičnim in irealnim domišljjskim prizorom, po drugi pa tudi krvavemu verizmu. S številkami in natančnimi časovnimi določitvami dogajanja (danes, pred štirimi ali štirinajstimi leti), zapisanimi na zaslonu na začetku vsakega prizora, je poudarila »dokumentarno« verodostojnost. Z odlomki iz Katarininega »posmrtnega« monologa, »zagrobno« odsotno

izgovorjenega v videokamero ter projiciranega in povečanega v črno-beli podobi na velik zaslon, vselej do minute natanko datiranega (z besedami snemalca) v neposredni skupni minljivi sedanjik protagonistke in občinstva, je vzpostavila »rdečo nit« ter osrednjo junakinjo in žrtev uprizoritve – Katarino. Mučno tabu temo in zelo tragično družinsko dramo, ki se brez moraliziranja dogaja tukaj in zdaj, je zaokročila s spravljivim »posmrtnim« objemom matere in hčerke, ne da bi s tem gledalca olajšala za mučno aktualna vprašanja, ki jih besedilo in uprizoritev kljub poudarjeni stilizaciji in estetizaciji brezkompromisno zastavljata. S cerkvenim zvonjenjem, ki v ključnem prizoru z Inšpektorjem in Prečastitim preglasi in brezčutno »povozi« najbolj ključne izpovedi obeh protagonistk, je skladno s predlogo sarkastično ironizirala tako vsakokratno »gluho lozo« ustanov države in civilne družbe kot tudi bombastično votlo medijsko »zvonjenje po toči«.

V glavni vlogi matere Katarine kot žrtve moža, alkoholizma, lastne nikoli dozorele osebnosti in družbene neobčutljivosti, je nastopila Petra Veber Rojnik, ki je pretresljivo neposredno rekonstruirala tako mučne trenutke Katarinine nemoči in brezupa ter pogubnega občutka usodne obsojenosti na poraze, kot tudi »zagrobno« trezen, miren in celo spravljiv pogled na svoje življenje, ki ga ni (več) mogoče popraviti in zanj tudi nikogar (več) obsojati. Hčeri Brini je vdihnila primerno razmerje med naivno otroško ranljivostjo ter samopogubno mladostniško upornostjo, izvirajočo iz poraznega spoznanja o »ukradenem« otroštvu in mladosti ter za vedno pohabljeni osebnosti, Arna Hadžialjević. Bila je prepričljiva tako v zbiranju in stopnjevanju samouničevalne energije, ki jo je privedla do dvojnega zločina, kot tudi v sklepnih spravljivi vrnitvi v naročje matere, ki je v življenju nikoli ni vzela v bran. Sodobnega tu in tam »odsotnega« in surovo polasčevalskega moža ter očeta Borisa, ki s karizmo politika in večino pravnikar brez obsodbe javnosti »preživi« svojo zločinsko preteklost in družinsko tragedijo, je z uglajenostjo in samozavestjo, pod katero pa slutimo mračno nasilnost in samoobrambno opreznost, oživil Milan Štefe. Tipizirano gluhe in stereotipno razmišljujoče predstavnike organov države in Cerkve so prispevali Boris Kerč kot Inšpektor (nastopa v alternaciji z Lotosom Vincencem Šparovcem), Marko Simčič kot Prečastiti in Blaž Šef kot mladi Policist. V sklepnem črno-belem videu Jasmina Talundžića, Miloša Srđića in Jasenke Lojović je ob glasbi Tomaža Groma v vlogi štiriletne deklice Ane nastopila Lola Jocić.

HČI IN MATI NA ZADNJI VEČERJI V PREDSTAVI ZA NAŠE MLADE DAME – Z leve Arna Hadžialjević (Brina) in Petra Veber Rojnik (Katarina).